

ΓΝΩΜΗ ΤΗΣ Ο.Κ.Ε.

ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

«Διασφάλιση δημοσιονομικής ισορροπίας: Μεταρρύθμιση πλαισίου δημοσιονομικής διαχείρισης – Τροποποίηση ν. 4270/2014 για την ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2024/1265 του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 2024 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ σχετικά με τις απαιτήσεις για τα δημοσιονομικά πλαίσια των κρατών μελών και λοιπές διατάξεις»

του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών

Ιούνιος 2025

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Στις 5 Ιουνίου 2025 εστάλη στην Ο.Κ.Ε. προς γνωμοδότηση από το Γ' Τμήμα της Γενικής Γραμματείας Νομικών και Κοινοβουλευτικών Θεμάτων της Προεδρίας της Κυβέρνησης, το Σχέδιο Νόμου του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών με τίτλο: «Διασφάλιση δημοσιονομικής ισορροπίας: Μεταρρύθμιση πλαισίου δημοσιονομικής διαχείρισης -Τροποποίηση ν. 4270/2014 για την ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2024/1265 του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 2024 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ σχετικά με τις απαιτήσεις για τα δημοσιονομικά πλαίσια των κρατών μελών και λοιπές διατάξεις».

Για την επεξεργασία του εν λόγω Σχεδίου Νόμου συγκροτήθηκε Επιτροπή Εργασίας αποτελούμενη από τους **κ.κ. Μιχάλη Αλέπη, Χρήστο Ιωάννου, Φώτη Κολεβέντη, Άγγελο Δημαρά, Ιωάννη Ριζέακο, Κωνσταντίνο Μπάρδα και Νικόλαο Τσεμπερλίδη.**

Ως Πρόεδρος της Επιτροπής Εργασίας ορίστηκε ο **κ. Άγγελος Δημαράς**, Μέλος τη Εκτελεστικής Επιτροπής της Ο.Κ.Ε.

Στις εργασίες της Επιτροπής Εργασίας συμμετείχαν επίσης ως Εμπειρογνώμονες η **κα Ελένη Γκρίνγκουδ**, Επιστημονικό Στέλεχος του ΙΜΕ/ΓΣΕΒΕΕ και η **κα Λήδα - Παναγιώτα Αλέπη**, Νομικός, Σύμβουλος Διεθνούς Αναπτυξιακής Στρατηγικής.

Από πλευράς Ο.Κ.Ε. συμμετείχε και είχε τον επιστημονικό συντονισμό του έργου της Επιτροπής η **Δρ. Αφροδίτη Μακρυγιάννη**, Επιστημονικός Συνεργάτης της Ο.Κ.Ε.

Η Επιτροπή Εργασίας ολοκλήρωσε το έργο της σε δύο συνεδριάσεις στις 18 Ιουνίου 2025.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ

Η μεταρρύθμιση του πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης σε ενωσιακό επίπεδο, αποτυπώθηκε με την έκδοση δέσμης μέτρων που περιλαμβάνουν: α) την Οδηγία (ΕΕ) 2024/1265 του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 2024, β) τον Κανονισμό (ΕΕ) 2024/1263 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 2024 και γ) τον Κανονισμό (ΕΕ) 2024/1264 του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 2024. Η συγκεκριμένη μεταρρύθμιση αποσκοπεί στην προώθηση υγιών και βιώσιμων δημοσίων οικονομικών σε συνδυασμό με βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη. Την ανάγκη περαιτέρω ενίσχυσης της ανθεκτικότητας των δημοσίων οικονομικών των κρατών-μελών υπογράμμισαν παράμετροι που θέτουν νέους, πρόσθετους κινδύνους για τον δημοσιονομικό σχεδιασμό και μπορεί να έχουν σοβαρές επιπτώσεις στα δημόσια οικονομικά, όπως η κλιματική αλλαγή και το εντεινόμενο δημογραφικό πρόβλημα.

Οι νέοι κανόνες λαμβάνουν εμφατικά υπόψη την ειδική ανά χώρα διάσταση του πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης και τη σταδιακή και ρεαλιστική προσέγγιση επίτευξης των επιμέρους στόχων, όπως η μείωση του δημόσιου χρέους και του ελλείμματος. Για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας κρίνεται κομβική η ανάληψη ίδιας ευθύνης σε εθνικό επίπεδο, καθώς και η απλούστευση του ισχύοντος πλαισίου, η επικέντρωση στη μεσοπρόθεσμη προσέγγιση και η βελτίωση των διαδικασιών εποπτείας και επιβολής.

Ειδικά για τα δημοσιονομικά πλαίσια των κρατών-μελών, η Οδηγία (ΕΕ) 2024/1265 περιλαμβάνει τροποποιήσεις που εστιάζουν στη διαφάνεια, την ποιότητα των παραγόμενων στατιστικών, τις μακροοικονομικές και δημοσιονομικές προγνώσεις, τον αποτελεσματικό μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό σχεδιασμό, την εισαγωγή διακριτής παρακολούθησης των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής και των κρίσεων που αυτή πιθανώς επιφέρει και την ενίσχυση του ρόλου των ανεξάρτητων φορέων, οι οποίοι είναι επιφορτισμένοι με την παρακολούθηση των δημοσίων οικονομικών.

Με το παρόν ΣΧ/Ν, το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και ειδικότερα η Γενική Γραμματεία Δημοσιονομικής Πολιτικής του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, προβαίνει στην αναμόρφωση του κύκλου της δημοσιονομικής διαχείρισης, προτείνοντας προσαρμογές και βελτιώσεις στο πλαίσιο του νέου θεσμικού περιβάλλοντος. Οι προτεινόμενες τροποποιήσεις αφορούν, ιδίως, στα ακόλουθα:

- α) ενίσχυση του Δημοσιονομικού Συμβουλίου με παρεμβάσεις σε θεσμικό, οργανωτικό και επιχειρησιακό επίπεδο,
- β) ένταξη στην αρχιτεκτονική της δημοσιονομικής διαχείρισης του Μεσοπρόσθεσμου Δημοσιονομικού- Διαρθρωτικού Σχεδίου (Μ.Δ.Σ.), το οποίο θέτει πλέον τον δεσμευτικό δημοσιονομικό στόχο, με τη μορφή του ρυθμού μεταβολής των καθαρών πρωτογενών δαπανών,
- γ) αποτύπωσή ως γενικής αρχής αλλά και ως κανόνα του δημοσιονομικού σχεδιασμού, ότι η

δημοσιονομική θέση του πρωτογενούς ισοζυγίου της Γενικής Κυβέρνησης πρέπει να είναι πλεονασματική,

δ) αναμόρφωση του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού σχεδιασμού,

ε) επικαιροποίηση της διαδικασίας κατάρτισης και παρακολούθησης της εκτέλεσης του Κρατικού Προϋπολογισμού και του προϋπολογισμού των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης και πρόβλεψη τροποποιήσεων στις κυρώσεις, προκειμένου να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα στην επιβολή των κανόνων για τη δημοσιονομική διαχείριση.

Το παρόν επομένως Σχ/Ν «**Διασφάλιση δημοσιονομικής ισορροπίας: Μεταρρύθμιση πλαισίου δημοσιονομικής διαχείρισης – Τροποποίηση ν. 4270/2014 για την ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2024/1265 του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 2024 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ σχετικά με τις απαιτήσεις για τα δημοσιονομικά πλαίσια των κρατών μελών και λοιπές διατάξεις**» αφορά στην ενσωμάτωση της προαναφερόμενης Οδηγίας, στη τροποποίηση λοιπών διατάξεων του ν.4270/2014 αλλά και σε ρυθμίσεις που θέτουν πρωτογενώς το εξουσιοδοτικό πλαίσιο για την έκδοση κανονιστικών πράξεων.

Αποτελείται από 10 Μέρη (Α-Θ) τα οποία περιλαμβάνουν επιμέρους κεφάλαια. Ειδικότερα:

Στο **Α' Μέρος** τροποποιείται το ισχύον πλαίσιο κανόνων και διαδικασιών για τη δημοσιονομική διαχείριση, όπως αυτό αποτυπώνεται στον ν. 4270/2014. Πρόκειται, ουσιαστικά, για την αποτύπωση στην εθνική έννομη τάξη των αλλαγών που επιφέρει η μεταρρύθμιση του ευρωπαϊκού πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης, η οποία με τη σειρά της αποτυπώθηκε σε πράξεις της ευρωπαϊκής νομοθεσίας (Οδηγία (ΕΕ) 2024/1265 του Συμβουλίου, για την τροποποίηση της οδηγίας 2011/85/ΕΕ σχετικά με τις απαιτήσεις για τα δημοσιονομικά πλαίσια των κρατών μελών, καθώς και σειρά μέτρων εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου).

Στο **Μέρος Β'** περιλαμβάνονται ρυθμίσεις που τροποποιούν τις προβλέψεις του ν. 4270/2014 που αφορούν στο Δημοσιονομικό Συμβούλιο, προκειμένου να ενσωματωθούν οι προβλέψεις της Οδηγίας (ΕΕ) 2024/1265 για τους ανεξάρτητους φορείς, οι οποίοι είναι επιφορτισμένοι με την παρακολούθηση των δημοσίων οικονομικών.

Στο **Μέρος Γ'** περιλαμβάνονται τροποποιήσεις του ν. 4270/2014 που αποσκοπούν στην επικαιροποίηση των υφιστάμενων αρμοδιοτήτων αναφορικά με τα δημόσια οικονομικά ή στην απονομή νέων και τη σύνδεσή τους με τα θεσμικά όργανα που θα τις ασκήσουν, καθώς και στην αναγκαία επαναφορά στο θεσμικό πλαίσιο οργάνων που συμμετέχουν στην εν ευρεία έννοια άσκηση δημοσιονομικής πολιτικής ή στην παρακολούθηση των δημοσίων οικονομικών.

Στο **Μέρος Δ'** περιλαμβάνονται οι δομικές αλλαγές που επέρχονται στον κύκλο της δημοσιονομικής διαχείρισης σε συνέχεια της μεταρρύθμισης του πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης σε ενωσιακό επίπεδο. Επαναδιατυπώνονται οι αρχές του δημοσιονομικού σχεδιασμού, αποτυπώνεται ο κανόνας για τη μεταβολή των καθαρών δαπανών ως μέσο για τη διασφάλιση της βιωσιμότητας του χρέους και της διατήρησης μεσοπρόθεσμα του ελλείμματος σε επίπεδα κάτω από την τιμή αναφοράς του τρία τοις εκατό (3%) του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (Α.Ε.Π.), προβλέπονται οι ρήτρες διαφυγής που επιτρέπουν κατ' εξαίρεση αποκλίσεις από τους ανωτέρω κανόνες και ρυθμίζεται η

διαδικασία ενεργοποίησης και εφαρμογής του διορθωτικού μηχανισμού.

Στο **Μέρος Ε'** περιλαμβάνονται ρυθμίσεις με τις οποίες επέρχονται αναγκαίες τροποποιήσεις σε σειρά άρθρων του ν. 4270/2014 που διέπουν τις διαδικασίες κατάρτισης, εκτέλεσης και παρακολούθησης του ετήσιου Κρατικού Προϋπολογισμού και των προϋπολογισμών των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης.

Στο **Μέρος ΣΤ'** περιλαμβάνονται ρυθμίσεις με τις οποίες συστήνεται το «Εθνικό Μητρώο Παροχών και Ενισχύσεων» όπου τηρούνται ανωνυμοποιημένα στοιχεία ανά φυσικό πρόσωπο για κάθε παροχή σε χρήμα και σε είδος και για κάθε ενίσχυση που χορηγείται από φορείς του δημοσίου τομέα κατά την έννοια της περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143). Το Μητρώο υπάγεται στο Αυτοτελές Τμήμα Επιχειρησιακής Ανάλυσης και Υποστήριξης του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, υλοποιείται από την Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ) και είναι προσβάσιμο σε αυθεντικοποιημένους χρήστες μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης (gov.gr-ΕΨΠ) και με χρήση Κωδικών Δημόσιας Διοίκησης.

Στο πλαίσιο αυτό συμπληρώνονται αναγκαία οι αρμοδιότητες του Αυτοτελούς Τμήματος Επιχειρησιακής Ανάλυσης και Υποστήριξης του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, το οποίο είναι ο υπεύθυνος διαχείρισης του μητρώου.

Στο **Μέρος Ζ'** αποτυπώνεται μέρος των μέτρων στήριξης που αφορούν ειδικότερα στην αντιμετώπιση του προβλήματος στέγασης αλλά και στη μόνιμη ενίσχυση του εισοδήματος χαμηλοσυνταξιούχων και άλλων ευάλωτων κοινωνικών ομάδων.

Στο **Μέρος Η'** ρυθμίζονται σειρά ζητημάτων αρμοδιότητας της Γενικής Γραμματείας Δημοσιονομικής Πολιτικής του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΓΕΝΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ

Η ύπαρξη και προώθηση βιώσιμων δημοσιονομικών θέσεων, που εναρμονίζονται με τις κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες που επικρατούν σε κάθε κράτος είναι ακρογωνιαίος σημασίας για τον σχεδιασμό και υλοποίηση μίας υγιούς δημοσιονομικής πολιτικής. Το προτεινόμενο σχέδιο νόμου τροποποιεί το ισχύον πλαίσιο κανόνων και διαδικασιών για τη δημοσιονομική διαχείριση, όπως αυτό αποτυπώνεται στον ν. 4270/2014 και ενσωματώνει στην εθνική έννομη τάξη την Οδηγία (ΕΕ) 2024/1265 για την τροποποίηση της οδηγίας 2011/85/ΕΕ σχετικά με τις απαιτήσεις για τα δημοσιονομικά πλαίσια των κρατών μελών, καθώς και σειρά μέτρων εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 1263/2024, σχετικά με τον αποτελεσματικό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών και την πολυμερή δημοσιονομική εποπτεία και του Κανονισμού (ΕΕ)/1264/2024 αναφορικά με την επιτάχυνση και τη διασαφήνιση της εφαρμογής της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος. Πρόκειται, ουσιαστικά, για την αποτύπωση στην εθνική έννομη τάξη των αλλαγών που επιφέρει η μεταρρύθμιση του ευρωπαϊκού πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης, η οποία με τη σειρά της αποτυπώθηκε στις προαναφερόμενες πράξεις της ευρωπαϊκής νομοθεσίας. Τροποποιούνται, ακόμη, ρυθμίσεις του ν. 4270/2014, με τις οποίες δεν ενσωματώνεται η ως άνω Οδηγία αλλά οι οποίες συνέχονται ρυθμιστικά και επιχειρησιακά με λοιπές, τροποποιούμενες λόγω της ενσωμάτωσης, διατάξεις.

Η μεταρρύθμιση αποσκοπεί στη διασφάλιση της βιωσιμότητας του δημόσιου χρέους, στην υιοθέτηση μεσοπρόθεσμης προσέγγισης των δημοσιονομικών πολιτικών και σε ένα περισσότερο διαφανές πλαίσιο οικονομικής διακυβέρνησης, αξιοποιώντας και τη χρήση τεχνολογικών μέσων. Το παρόν Σχ/Ν ακολουθεί το ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο και αναγνωρίζει ότι οι μεταρρυθμίσεις, οι επενδύσεις και η δημοσιονομική βιωσιμότητα αλληλοενισχύονται και, ως εκ τούτου, πρέπει να προωθούνται με μια ολοκληρωμένη προσέγγιση. Η ακολουθούμενη προσέγγιση κινείται και στα πλαίσια των επιταγών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) που αναγνωρίζει τη συμβολή του κάθε κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη σταθερότητα των τιμών και τη βιώσιμη ανάπτυξη στο πλαίσιο της εύρυθμης λειτουργίας της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης (ΟΝΕ)¹. Η μεταρρύθμιση του πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ μπορεί να επιτρέψει τη ρεαλιστική, σταδιακή και διαρκή προσαρμογή του δημόσιου χρέους, σε συνδυασμό με τη διευκόλυνση των αναγκών εθνικών διαρθρωτικών πολιτικών

Κρίνεται θετικό το γεγονός ότι οι καθαρές δημόσιες δαπάνες αποτελούν τον βασικό δείκτη που καθορίζει την πορεία της εθνικής δημοσιονομικής πολιτικής, μια μεταβλητή η οποία, σε αντίθεση με το διαρθρωτικό δημοσιονομικό ισοζύγιο στο παρελθόν, βρίσκεται υπό τον άμεσο έλεγχο των εθνικών δημοσιονομικών αρχών.

Η πανδημία, ο πόλεμος και οι κλιματικές φιλοδοξίες της ΕΕ όπως αυτές δεσμεύουν τις εθνικές έννομες τάξεις και συμπαρασύρουν τις εθνικές δημοσιονομικές αποφάσεις, αλλά και πρωτοβουλίες

¹ Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Η οικονομία της ΕΕ μετά την COVID-19: επιπτώσεις στην οικονομική διακυβέρνηση», 1η Δεκεμβρίου 2021, που είναι διαθέσιμη στον ιστότοπο της ΕΚΤ (www.ecb.europa.eu).

πολιτικής δασμών των ΗΠΑ και γενικότερων γεωπολιτικών μεταβολών, οδηγούν συνεχώς σε επανεξέταση των παγκόσμιων αλυσίδων εφοδιασμού στις οποίες βασίζεται το οικονομικό μοντέλο της ΕΕ και της χώρας, καθώς και της βιομηχανικής πολιτικής της, η οποία πρέπει τώρα να καθοδηγείται από την έννοια της «ανοικτής στρατηγικής αυτονομίας». Ενδεικτικώς η Πράσινη Συμφωνία με στόχο την επίτευξη του στόχου μηδενικών εκπομπών επέφεραν μεγάλες δημοσιονομικές μεταβολές. Οι πρόσθετες ανάγκες δημόσιας χρηματοδότησης μόνο για το κλίμα και την άμυνα έχουν εκτιμηθεί στο 1 % του ΑΕγχΠ ετησίως. Σε γνώμη της επί της παρούσας οδηγίας, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΕΟΚΕ) είχε τονίσει το 2023 ότι η ενέργεια, η υγεία, τα τρόφιμα, η γεωπολιτική ασφάλεια και η ασφάλεια στον τομέα της άμυνας αποτελούν κοινά ευρωπαϊκά αγαθά και ότι η οικονομική διακυβέρνηση και οι δημοσιονομικοί κανόνες της πρέπει να λαμβάνουν υπόψη αυτές τις θεμελιώδεις προκλήσεις και τις σχετικές μεταβάσεις².

Οι αναφερθέντες κανονισμοί και οδηγίες της ΕΕ περιέχουν ρητή αναφορά σε κοινωνικές προτεραιότητες, όπως η εφαρμογή κοινωνικών δικαιωμάτων, στον κατάλογο των κοινών προτεραιοτήτων που πρέπει να ενημερώνουν τα δημοσιονομικά και διαρθρωτικά σχέδια. Δεδομένου μάλιστα ότι η εμπειρία της χώρας την περίοδο κρίσης με τα πρόσφατα προγράμματα προσαρμογής είχαν ολέθριο αντίκτυπο στην κοινωνική συνοχή, κρίνεται αρχικά θετικά ότι και το παρόν Σχέδιο Νόμου έχει προβλέψεις που δείχνουν ότι τα δημοσιονομικά και διαρθρωτικά σχέδια πρέπει να λάβουν υπόψη τον κοινωνικό αντίκτυπο και την κοινωνική διάσταση των μέτρων στα εν λόγω προγράμματα κατά την εξέταση της μείωσης του χρέους και της δημοσιονομικής προσαρμογής. Σε Ευρωπαϊκό Επίπεδο μάλιστα, η ΕΟΚΕ μέσω γνώμη της τον Ιούνιο του 2023 είχε προτείνει την εφαρμογή της διαδικασίας κοινωνικών ανισορροπιών στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης του συστήματος συντονισμού των πολιτικών ως μέρος του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, το οποίο και θα όφειλε να συμπληρώνει τις υφιστάμενες διαδικασίες και τα υφιστάμενα μέσα εποπτείας, διευκολύνοντας έτσι την ανοδική κοινωνική σύγκλιση³.

Η ΟΚΕ αξιολογεί κατ' αρχάς θετικά την δημιουργία του Μητρώου Παροχών και Ενισχύσεων. Την ίδια στιγμή είναι εξίσου σημαντικό να γίνει η χρήση των νέων μέσων τεχνολογίας και των δυνατοτήτων που αυτά τα μέσα παρέχουν για τη διασταύρωση των οικονομικών στοιχείων των φορολογουμένων, ώστε να προσδιορίζονται με τον πλέον δίκαιο, διαφανή και αξιοκρατικό τρόπο οι κατηγορίες των δικαιούχων παροχών και ενισχύσεων στα πλαίσια μίας δημοσιονομικής πολιτικής. Ενδεικτικώς, προς αυτόν τον σκοπό προτείνεται η συναξιολόγηση της υπεύθυνης και συνεπούς συμπεριφοράς του πολίτη και της τήρησης των οικονομικών υποχρεώσεών του προς το ίδιο το κράτος και προς φορείς που συμπεριλαμβάνουν στους λογαριασμούς τους εισφορές που συμμετέχουν στο δημοσιονομικό σχεδιασμό (π.χ. εισφορές προς το κράτος μέσω λογαριασμών ενέργειας, ύδρευσης, υποχρεώσεων προς φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης κλπ). Προτείνεται ομοίως η χρήση των αποτελεσμάτων που θα προκύπτουν από το Μητρώο Παροχών και Ενισχύσεων για τον πλέον ορθό συνυπολογισμό του συνολικά διαθέσιμου εισοδήματος κάθε πολίτη. Μία τέτοια προσέγγιση, ενισχύει τη διαφάνεια στην άσκηση δημοσιονομικής πολιτικής, επιτρέποντας την παροχή ενισχύσεων με έναν δίκαιο τρόπο κατανομής σε κάθε δικαιούχο.

² Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής (ΕΟΚΕ), Δεκέμβριος 2023, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=OJ:C_202300880

³ Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα «Διαδικασία κοινωνικών ανισορροπιών» (διερευνητική γνωμοδότηση κατόπιν αιτήματος της ισπανικής Προεδρίας του Συμβουλίου της ΕΕ) (ΕΕ C 228 της 29.6.2023, σ. 58).

Επιπρόσθετα η ΟΚΕ επισημαίνει ότι αν και η παρούσα μεταρρύθμιση του πλαισίου δημοσιονομικής διαχείρισης δεν απευθύνεται άμεσα στις επιχειρήσεις, οι ρυθμίσεις του επηρεάζουν έμμεσα, αλλά ουσιαστικά, τον τρόπο με τον οποίο το Δημόσιο προγραμματίζει, δεσμεύεται και πληρώνει για έργα, υπηρεσίες και ενισχύσεις. Υπάρχει επομένως ανάγκη να διασφαλιστεί, στο πλαίσιο των δημοσιονομικών μηχανισμών, η σταθερότητα, η προβλεψιμότητα και η θεσμική αξιοπιστία του Δημοσίου απέναντι στους ιδιώτες συνεργάτες του — και ιδίως απέναντι στις μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις, που είναι πιο ευάλωτες σε χρηματοδοτικές διαταραχές.

Οι μικρές επιχειρήσεις, οι τοπικοί προμηθευτές, αλλά και οι υπάλληλοι της δημόσιας διοίκησης καλούνται συχνά να λειτουργήσουν εντός πλαισίων που μεταβάλλονται, χωρίς να διαθέτουν τα εργαλεία ή τις ασφαλιστικές δικλίδες που απαιτούνται. Επιπλέον, στην πράξη, η πλειονότητα των δημοσίων συμβάσεων καταλήγει σε μεγάλους οικονομικούς φορείς με μεγαλύτερη ανθεκτικότητα απέναντι σε καθυστερήσεις ή προσωρινή παύση πληρωμών. Για να υπάρξει επομένως ουσιαστική ισότητα πρόσβασης, η ΟΚΕ τονίζει ότι θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι και οι μικρότερες επιχειρήσεις έχουν τη δυνατότητα να συνεργαστούν με το Δημόσιο χωρίς να επιβαρύνονται δυσανάλογα με τον σχετικό κίνδυνο. Η ισότητα δεν εξαντλείται στην τυπική δυνατότητα συμμετοχής, αλλά απαιτεί εξίσου μέριμνα για την ισότητα των αποτελεσμάτων.

Τέλος η ΟΚΕ επισημαίνει ότι η δημιουργία του Εθνικού Μητρώου Παροχών και Ενισχύσεων (ΕΜΠΕ) συνιστά μια ουσιαστική καινοτομία για την καταγραφή, παρακολούθηση και αξιολόγηση των παροχών που χορηγεί η Γενική Κυβέρνηση σε φυσικά και νομικά πρόσωπα. Ωστόσο, για να επιτελέσει τον σκοπό του και να καταστεί εργαλείο ουσιαστικής αξιολόγησης και ανακατεύθυνσης δημόσιων πόρων — όχι μόνο για τις ανάγκες της διοίκησης, αλλά και προς όφελος των πολιτών και των επιχειρήσεων πολιτικής, απαιτείται θεσμική πρόνοια για ζητήματα διαλειτουργικότητας, διαφάνειας, πρόσβασης, προστασίας δικαιωμάτων και αξιοποίησης των δεδομένων. Η ενσωμάτωση μηχανισμών πρόσβασης, επαλήθευσης και συμμετοχής των δικαιούχων, καθώς και η αξιοποίηση των δεδομένων για στοχευμένες παρεμβάσεις, είναι απαραίτητες προϋποθέσεις για να αποκτήσει το ΕΜΠΕ πραγματική λειτουργική αξία και κοινωνική νομιμοποίηση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ

ΚΑΤ'ΑΡΘΡΟΝ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

ΜΕΡΟΣ Β

ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ

Άρθρο 3

Αντικατάσταση τίτλου και προσθήκη κεφαλαίων στο ΜΕΡΟΣ Α του ν. 4270/2014

Η Οδηγία 2024/1265 του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 2024 ουσιαστικά τροποποιεί την Οδηγία 2011/85/ΕΕ σχετικά με τις απαιτήσεις για τα δημοσιονομικά πλαίσια των κρατών μελών και η παλαιά Οδηγία 2011/85/ΕΕ δεν ισχύει πλέον ως κείμενο. Η ΟΚΕ προτείνει η αποτύπωση αυτής της αλλαγής στο τελικό άρθρο να τροποποιηθεί ως εξής:

*«Σκοπός του παρόντος νόμου είναι η ενσωμάτωση στην ελληνική έννομη τάξη της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ του Συμβουλίου της 8ης Νοεμβρίου 2011 σχετικά με τις απαιτήσεις για τα δημοσιονομικά πλαίσια των κρατών -μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ L 306/41), **όπως ισχύει με την Οδηγία 2024/1265 του Συμβουλίου της 29^{ης} Απριλίου 2024**, καθώς και η συστηματική ένταξη σε ενιαίο κείμενο και, κατά περίπτωση, η επικαιροποίηση των ισχυουσών αρχών δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας και των διατάξεων του δημόσιου λογιστικού».*

ΜΕΡΟΣ Ε

ΚΡΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΛΟΙΠΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

Άρθρο 50 – Περιεχόμενο και δομή του νόμου για τον ετήσιο Κρατικό Προϋπολογισμό-Τροποποίηση άρθρου 52 ν.4270/2014

Το άρθρο αυτό καθορίζει τη δομή και το περιεχόμενο του ετήσιου Κρατικού Προϋπολογισμού, με αναφορά σε πίνακες εσόδων και δαπανών, προβλέψεις χρηματοδότησης και στόχους δημοσιονομικής πολιτικής. Η σύνθεση και η παρουσίαση του προϋπολογισμού έχουν σημασία για τη διαφάνεια ως προς το πού κατευθύνονται οι δημόσιοι πόροι. Σήμερα, δεν προβλέπεται αποτύπωση των τελικών αποδεκτών των δαπανών ως προς το μέγεθος ή τη φύση τους – όπως μικρές επιχειρήσεις, οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, κοινωνικά ευάλωτες ομάδες κτλ. Η απουσία τέτοιας διάκρισης καθιστά δυσχερή την παρακολούθηση της στοχοθέτησης και του κοινωνικού αποτυπώματος του προϋπολογισμού.

Η ΟΚΕ επομένως, προτείνει να εξεταστεί η δυνατότητα, χωρίς τροποποίηση της νομοτεχνικής δομής, να ενσωματώνονται στα συνοδευτικά έγγραφα ή ως στατιστικό παράρτημα στοιχεία για την κατανομή των δαπανών ανά κατηγορία τελικού αποδέκτη. Αυτό θα συνέβαλε στη διαφάνεια, στην αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των δημοσίων πολιτικών και στην ενίσχυση της λογοδοσίας έναντι της κοινωνίας και της οικονομίας, ιδίως σε ό,τι αφορά ομάδες με υψηλό κοινωνικό ή αναπτυξιακό αποτύπωμα.

Άρθρο 52 – Διαδικασία κατάρτισης του Κρατικού Προϋπολογισμού και προϋπολογισμών φορέων Γενικής Κυβέρνησης-Τροποποίηση άρθρου 54 ν. 4270/2014

Η ΟΚΕ επισημαίνει ότι η διαδικασία κατάρτισης του Κρατικού Προϋπολογισμού, όπως προβλέπεται στο άρθρο 52, παραμένει αυστηρά διοικητική και τεχνική, χωρίς να προβλέπει θεσμοθετημένη συμμετοχή κοινωνικών εταίρων ή συλλογικών φορέων, ούτε καν σε συμβουλευτικό ή εισηγητικό ρόλο. Αυτό έχει ως συνέπεια να αποκλείονται συστηματικά από τον δημόσιο διάλογο τα επιμελητήρια, οι επαγγελματικές ενώσεις, οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και οι εκπρόσωποι μικρών επιχειρήσεων, ή ευάλωτων κοινωνικών ομάδων. Η απουσία τέτοιου μηχανισμού συμμετοχής μειώνει τη δυνατότητα του προϋπολογισμού να αντανakλά έγκαιρα τις εξελισσόμενες ανάγκες της πραγματικής οικονομίας και της κοινωνίας.

Η ΟΚΕ θεωρεί ότι η θεσμική πρόβλεψη μιας διαδικασίας διαβούλευσης, είτε σε πρώιμο στάδιο (π.χ. κατά την εκπόνηση των ανώτατων ορίων δαπανών), είτε μέσω γνωμοδοτικού ρόλου οργάνων όπως το Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο (ΟΚΕ), θα ενίσχυε τη διαφάνεια, τη λογοδοσία και την κοινωνική αποδοχή των δημοσιονομικών επιλογών.

Άρθρα 54–55 – Έγκριση και εκτέλεση προϋπολογισμών φορέων Γενικής Κυβέρνησης. Τροποποίηση άρθρων 63 και 64 του ν. 4270/2014

Τα άρθρα 54 και 55 αφορούν την έγκριση και την εκτέλεση των προϋπολογισμών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, όπως είναι τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (ΝΠΔΔ), οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) και λοιποί δημόσιοι φορείς.

Η ΟΚΕ σημειώνει ότι αν και πρόκειται για εσωτερικές διαδικασίες προϋπολογιστικής πειθαρχίας, στην πράξη οι σχετικές αποφάσεις επηρεάζουν άμεσα την ταμειακή σταθερότητα χιλιάδων μικρών επιχειρήσεων που έχουν ενεργές συμβάσεις με αυτούς τους φορείς – είτε ως προμηθευτές είτε ως ανάδοχοι υπηρεσιών ή έργων. Η δυνατότητα αναμόρφωσης, περιορισμού ή καθυστέρησης εκτέλεσης προϋπολογισμένων δαπανών, όταν δεν συνοδεύεται από ασφαλιστικές δικλίδες, μετακυλίζει τον δημοσιονομικό κίνδυνο στους ιδιώτες συνεργάτες του Δημοσίου. Για τις μικρές επιχειρήσεις, που διαθέτουν περιορισμένα ταμειακά αποθέματα και εξαρτώνται από την τακτική εξόφληση των δημοσίων συμβάσεων, τέτοιες καθυστερήσεις μπορεί να απειλήσουν τη βιωσιμότητα.

Η ΟΚΕ θεωρεί ότι θα ήταν σκόπιμο να προβλεφθεί ρητά ότι σε περιπτώσεις αναπροσαρμογής προϋπολογισμών φορέων, προστατεύονται κατά προτεραιότητα οι υποχρεώσεις που απορρέουν από ήδη ενεργές συμβάσεις και ότι διασφαλίζεται η συνέχιση πληρωμών σε μικρούς προμηθευτές και παρόχους, με σκοπό την αποφυγή αθέμιτης μεταφοράς του κινδύνου στον ιδιωτικό τομέα.

Άρθρο 56 – Πολυετείς υποχρεώσεις-Αντικατάσταση άρθρου 67 ν. 4270/2014-Εξουσιοδοτική διάταξη

Το άρθρο 56 ρυθμίζει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες μπορούν να αναλαμβάνονται πολυετείς δημοσιονομικές υποχρεώσεις από φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, δηλαδή υποχρεώσεις που εκτείνονται πέραν του τρέχοντος οικονομικού έτους. Ορίζει ότι αυτές πρέπει να είναι συμβατές με τα όρια δαπανών του Πολυετούς Δημοσιονομικού Πλαισίου και να υπόκεινται σε έλεγχο σκοπιμότητας και δημοσιονομικής συμβατότητας.

Η ΟΚΕ σημειώνει ότι αν και η πρόβλεψη για αυξημένο έλεγχο είναι θεμιτή, απουσιάζει κάθε αναφορά στις επιπτώσεις που ενδέχεται να έχει αυτή η διαδικασία σε ιδιώτες που υλοποιούν συμβάσεις με το Δημόσιο. Οι μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις συχνά αναλαμβάνουν έργα ή υπηρεσίες πολυετούς διάρκειας, όπως καθαρισμός, φύλαξη, τεχνική υποστήριξη, προμήθειες, ή έργα συγχρηματοδοτούμενα από το ΠΔΕ και τα Ευρωπαϊκά Ταμεία. Εάν η διαδικασία ελέγχου καθυστερεί ή οδηγεί σε αναίτιες ακυρώσεις, προκαλεί σοβαρή ανασφάλεια για τη συνέχιση των εργασιών και πλήττει τη ρευστότητα και τη φερεγγυότητα των επιχειρήσεων.

Η ΟΚΕ θεωρεί ότι θα μπορούσε να προβλεφθεί ότι η διαδικασία αξιολόγησης και έγκρισης πολυετών δεσμεύσεων πρέπει να διεξάγεται με ταχύτητα, διαφάνεια και προβλεψιμότητα, και ότι το Δημόσιο οφείλει να διατηρεί τη δημοσιονομική του αξιοπιστία απέναντι στους ιδιώτες συμβαλλομένους — ιδίως σε περιπτώσεις μικρών ή τοπικών παρόχων — αποφεύγοντας πρακτικές μονομερούς αναστολής πληρωμών, ή αποδοχής υποχρεώσεων που δεν υλοποιούνται.

Άρθρο 58 – Ανακατανομή πιστώσεων Κρατικού Προϋπολογισμού- Τροποποίηση άρθρου 71 ν. 4270/2014

Το άρθρο 58 αφορά τη δυνατότητα μεταφοράς ή ανακατανομής πιστώσεων εντός του κρατικού προϋπολογισμού, υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις και εφόσον εξασφαλίζεται η συνολική ισορροπία. Πρόκειται για μια τεχνική και απαραίτητη δυνατότητα προσαρμογής του προϋπολογισμού σε εξελίξεις εντός του έτους.

Ωστόσο, η ΟΚΕ σημειώνει ότι τέτοιες μετακινήσεις πιστώσεων —όταν δεν συνοδεύονται από σταθερές ασφαλιστικές δικλίδες— ενδέχεται να έχουν αθέλητες επιπτώσεις, όπως η καθυστέρηση πληρωμών, ή η ματαίωση προγραμματισμένων ενεργειών, ακόμα και όταν πρόκειται για ήδη υπογεγραμμένες συμβάσεις. Στην πράξη, αυτό πλήττει ιδιαίτερα μικρές επιχειρήσεις και τοπικούς προμηθευτές, που εξαρτώνται από την έγκαιρη εκτέλεση της σύμβασης για τη βιωσιμότητά τους.

Η ΟΚΕ θεωρεί ότι θα ήταν σκόπιμο να προστεθεί μια ρητή πρόβλεψη ότι οι μεταφορές, ή οι ανακατανομές πιστώσεων δεν μπορούν να επηρεάζουν τις πληρωμές υποχρεώσεων που απορρέουν από συμβάσεις σε ισχύ, εκτός αν τεκμηριώνεται σοβαρός λόγος δημοσίου συμφέροντος. Με αυτόν τον τρόπο, διασφαλίζεται η φερεγγυότητα του Δημοσίου και η ασφάλεια δικαίου για τους ιδιώτες συνεργάτες του.

Άρθρο 62 – Κυρώσεις σε φορείς της Κεντρικής Διοίκησης- Αντικατάσταση άρθρου 172 ν. 4270/2014

παρ. 1 και 2

Το άρθρο 62 προβλέπει την επιβολή κυρώσεων σε φορείς της Κεντρικής Διοίκησης που παραβιάζουν δημοσιονομικούς κανόνες, ή υπερβαίνουν τα εγκεκριμένα όρια δαπανών. Αν και οι κυρώσεις αυτές είναι κατά κύριο λόγο διοικητικού χαρακτήρα και απευθύνονται στον ίδιο τον φορέα, ή στα αρμόδια όργανά του, στην πράξη μπορεί να οδηγήσουν σε έμμεσες αρνητικές συνέπειες για τρίτους, όπως η αναστολή πληρωμών ή η καθυστέρηση εκτέλεσης εν ισχύ συμβάσεων. Για τις μικρές επιχειρήσεις που συνεργάζονται με το Δημόσιο και βασίζονται στην ομαλή ροή πληρωμών, τέτοια διοικητικά μέτρα μπορούν να προκαλέσουν σοβαρά προβλήματα ρευστότητας.

Η ΟΚΕ κρίνει ότι θα ήταν σκόπιμο να προβλεφθεί ρητά ότι η επιβολή κυρώσεων σε φορείς δεν επηρεάζει την έγκαιρη πληρωμή υποχρεώσεων που έχουν ήδη αναληφθεί νομίμως έναντι τρίτων, εκτός αν συντρέχει περίπτωση ακυρότητας ή παρανομίας της σύμβασης. Με αυτόν τον τρόπο διασφαλίζεται η χρηστή δημοσιονομική διαχείριση χωρίς να πλήττεται η αξιοπιστία του Δημοσίου απέναντι στην αγορά.

παρ. 3

Η παράγραφος 3 του άρθρου 62 προβλέπει την αυτόματη μείωση κατά 20% του Κινήτρου Επίτευξης Δημοσιονομικών Στόχων (ΚΕΔΣ) σε περίπτωση μη έγκαιρης υποβολής των απαιτούμενων στοιχείων, ανεξαρτήτως υπαιτιότητας.

Η ΟΚΕ θεωρεί ότι η ρύθμιση αυτή δημιουργεί σοβαρά ζητήματα θεσμικής ισονομίας και λειτουργικής αποτελεσματικότητας.

Επίσης σημειώνεται ότι, η έγκαιρη υποβολή στοιχείων αποτελεί κρίσιμο εργαλείο για την εύρυθμη παρακολούθηση της δημοσιονομικής πορείας. Όμως, οι καθυστερήσεις ενδέχεται να οφείλονται σε παράγοντες που δεν ελέγχονται από τους υπαλλήλους της οικονομικής υπηρεσίας, αλλά σχετίζονται με ανεπάρκειες σε άλλες μονάδες του ίδιου του φορέα ή ακόμη και με εξωγενείς αιτίες (π.χ. τεχνικές δυσλειτουργίες, καθυστερημένες εγκρίσεις, διοικητικά εμπόδια). Η αυτόματη περικοπή του επιδόματος χωρίς καμία πρόβλεψη για εξατομικευμένα ή διοικητική τεκμηρίωση της ευθύνης, καταλήγει να είναι άδικη, καθώς πλήττει οριζόντια τους υπαλλήλους που μπορεί να έχουν επιτελέσει πλήρως και εγκαίρως τα καθήκοντά τους.

Πέραν αυτού, η ΟΚΕ επισημαίνει ότι ενώ η εύρυθμη δημοσιονομική λειτουργία και η ακρίβεια των στοιχείων εξαρτώνται από τη συνεργασία και συνέπεια πολλών υπηρεσιακών μονάδων ενός φορέα, το επίδομα χορηγείται αποκλειστικά στους υπαλλήλους των οικονομικών υπηρεσιών (ΓΔΟΥ). Έτσι, ακόμη και όταν υπάρχει θετική επίδοση που οφείλεται σε συντονισμένη συμβολή άλλων τμημάτων, αυτοί οι εργαζόμενοι παραμένουν εκτός κάθε επιβράβευσης. Η υφιστάμενη ρύθμιση ενισχύει την αντίληψη επιλεκτικής μεταχείρισης και δεν ενθαρρύνει την οριζόντια συνεργασία μεταξύ διοικητικών ενότητων.

Σύμφωνα με πάγια θέση της ΟΚΕ, η βελτίωση του θεσμικού πλαισίου κινήτρων οφείλει να βασίζεται στη δικαιοσύνη, τη διαφάνεια και την πραγματική αποδοτικότητα, χωρίς αδιακρίτως τιμωρητικά ή αποκλειστικά ανταποδοτικά μέτρα. Προτείνεται επομένως η προσθήκη διευκρινήσεων, ή βελτίωση

της διατύπωσης του εν λόγω άρθρου, ώστε να αποτυπώνεται το πνεύμα του Νόμου που θέσπισε το κίνητρο το 2022. Ειδικότερα η ΟΚΕ προτείνει:

1. Να απαλειφθεί η οριζόντια και αδιακρίτως εφαρμοζόμενη περικοπή του ΚΕΔΣ.
2. Να προβλεφθεί ρητά διαδικασία ελέγχου της υπαιτιότητας για την καθυστέρηση: μόνο σε περιπτώσεις τεκμηριωμένης ευθύνης των οικονομικών υπηρεσιών να επιβάλλεται μείωση του επιδόματος.
3. Να εξεταστεί συνολικά η αρχιτεκτονική του ΚΕΔΣ, ώστε να μπορεί – στις περιπτώσεις θετικής επίδοσης – να επεκτείνεται, υπό όρους, και σε άλλα υπηρεσιακά τμήματα που συμβάλλουν καθοριστικά στη δημοσιονομική συνέπεια και στη διοικητική συμμόρφωση.

ΜΕΡΟΣ ΣΤ

ΕΘΝΙΚΟ ΜΗΤΡΟ ΠΑΡΟΧΩΝ ΚΑΙ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

Άρθρο 63 – Σύσταση και σκοπός του Εθνικού Μητρώου Παροχών και Ενισχύσεων (ΕΜΠΕ)

Το άρθρο προβλέπει τη σύσταση του ΕΜΠΕ, ενός οριζόντιου μηχανισμού συγκέντρωσης στοιχείων για παροχές και ενισχύσεις από το σύνολο της Γενικής Κυβέρνησης προς φυσικά και νομικά πρόσωπα.

Η ΟΚΕ σημειώνει ότι πρόκειται για μια σημαντική θεσμική καινοτομία με δυνατότητα βελτίωσης της αποδοτικότητας και του συντονισμού των κοινωνικών και αναπτυξιακών παρεμβάσεων. Ωστόσο, η εισαγωγή ενός τέτοιου μηχανισμού πρέπει να συνοδεύεται από εγγυήσεις θεσμικής λειτουργικότητας και ανεξαρτησίας, ώστε να μην εξελιχθεί σε απλό πληροφοριακό αποθετήριο. Η ίδρυση του Μητρώου δεν αρκεί ως πράξη καταγραφής· απαιτεί και θεσμικό σχεδιασμό, ώστε να συνδεθεί με την ουσία της πολιτικής αξιολόγησης και ανακατεύθυνσης των δημόσιων πόρων.

Επομένως η ΟΚΕ προτείνει να εξεταστεί:

- η λειτουργική διασύνδεση του ΕΜΠΕ με άλλα κρίσιμα μητρώα του Δημοσίου (όπως ΜΑΡΚΕΤΕΡ, ΕΡΓΑΝΗ, ΟΠΣ ΕΣΠΑ, Taxis),
- η θέσπιση εποπτικής αρχής ή επιτροπής παρακολούθησης, με συμμετοχή φορέων της αγοράς και της κοινωνίας των πολιτών,
- καθώς και η πρόβλεψη αξιοποίησης των δεδομένων του ΕΜΠΕ για τη χάραξη στοχευμένων πολιτικών, με βάση διαπιστωμένες ανάγκες ή στρεβλώσεις στην κατανομή ενισχύσεων.

Άρθρο 64- Στοιχεία και πληροφορίες που τηρούνται στο Εθνικό Μητρώο Παροχών και Ενισχύσεων

Το άρθρο καθορίζει τα βασικά δεδομένα που καταγράφονται στο ΕΜΠΕ, όπως είδος ενίσχυσης, δικαιούχος, χρονική περίοδος, νομική βάση και φορέας χορήγησης. Αν και το άρθρο 64 έχει ήδη προβλέψει την ένταξη και των νομικών προσώπων (επιχειρήσεων) στο Μητρώο, το άρθρο 67 εστιάζει κυρίως σε χαρακτηριστικά που αφορούν φυσικά πρόσωπα, χωρίς να εξειδικεύει τις πληροφορίες που θα καταγράφονται για τις επιχειρήσεις, όπως ο ΚΑΔ, το μέγεθος ή η γεωγραφική περιοχή.

Η ΟΚΕ προτείνει να προβλεφθεί ρητά η κατηγοριοποίηση των ενισχύσεων προς επιχειρήσεις με βάση τέτοια πεδία, καθώς και η δυνατότητα στατιστικής ή συγκεντρωτικής δημοσιοποίησης μη εμπιστευτικών στοιχείων (π.χ. είδος ενίσχυσης, πρόγραμμα, ύψος ποσού), προκειμένου να ενισχυθεί η διαφάνεια και η εποπτεία της αναλογικής κατανομής δημόσιων πόρων, χωρίς παραβίαση του GDPR.

Άρθρο 65 – Πρόσβαση στο ΕΜΠΕ

Το άρθρο 65 προβλέπει ότι πρόσβαση στα δεδομένα του Μητρώου έχουν αποκλειστικά οι φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, για σκοπούς άσκησης των αρμοδιοτήτων τους. Δεν παρέχεται κανένα δικαίωμα πρόσβασης στους ίδιους τους δικαιούχους — ούτε σε φυσικά ούτε σε νομικά πρόσωπα — στα δεδομένα που τους αφορούν, ούτε προβλέπεται δυνατότητα ενημέρωσης ή διόρθωσης.

Η ΟΚΕ θεωρεί ότι η ρύθμιση αυτή μειώνει τη χρηστικότητα του Μητρώου ως εργαλείου διαφάνειας, λογοδοσίας και χρηστής διοίκησης. Προτείνεται να θεσπιστεί προσωποποιημένη ηλεκτρονική πρόσβαση των δικαιούχων στις εγγραφές που τους αφορούν, ώστε να μπορούν να ελέγχουν τα δεδομένα, να εντοπίζουν λάθη, να παρακολουθούν τη σώρευση ενισχύσεων και να διεκδικούν έγκαιρα τις παροχές που δικαιούνται. Παρόμοια πρότυπα λειτουργούν ήδη σε αντίστοιχα πληροφοριακά συστήματα του Δημοσίου (π.χ. ΕΡΓΑΝΗ, TAXISnet, ΟΠΣ ΕΣΠΑ), χωρίς να προσκρούουν στο ενωσιακό δίκαιο για την προστασία προσωπικών δεδομένων.

ΜΕΡΟΣ Ζ

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ , ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

Άρθρο 70- Επιδότηση με τη μορφή επιστροφής ποσού ενοικίου

Προβλέπεται επιδότηση ενοικίου σε φυσικά πρόσωπα, με τη μορφή επιστροφής μέρους του ετήσιου μισθώματος. Η πρόβλεψη αυτή επιχειρεί να ενισχύσει το διαθέσιμο εισόδημα νοικοκυριών, ιδιαίτερα όσων επιβαρύνονται από το κόστος στέγασης.

Ωστόσο, η ΟΚΕ επισημαίνει ότι η αποτελεσματική στεγαστική πολιτική απαιτεί συνδυασμένες παρεμβάσεις στη ζήτηση και την προσφορά. Μέτρα επιδοματικού χαρακτήρα όταν εφαρμόζονται χωρίς να συνοδεύονται από παρεμβάσεις στην προσφορά (π.χ. κοινωνική κατοικία, κίνητρα αύξησης αποθεμάτων προς ενοικίαση), ενδέχεται να προκαλέσουν ανεπιθύμητες επιπτώσεις.

Ειδικότερα π.χ. η επιδότηση, εφόσον δεν αντισταθμίζεται με επαρκή αύξηση της προσφοράς κατοικιών, ενδέχεται να τροφοδοτήσει περαιτέρω άνοδο τιμών. Δημιουργείται έτσι μια ανισορροπία προσφοράς-ζήτησης, όπου η επιδοτούμενη ζήτηση αυξάνεται, αλλά η διαθεσιμότητα παραμένει σταθερή ή περιορισμένη.

Η ΟΚΕ θεωρεί ότι για να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα, θα μπορούσε να εξεταστεί:

- ο η προώθηση προγραμμάτων κοινωνικής κατοικίας για χαμηλότερα εισοδηματικά στρώματα,
- ο η παροχή κινήτρων για μακροχρόνιες μισθώσεις ή η ενεργοποίηση αδιάθετου αποθέματος κατοικιών,
- ο η αξιοποίηση δημόσιων ακινήτων.

Επίσης, η ΟΚΕ θεωρεί ότι θα πρέπει να διασφαλίζεται ότι το επίδομα θα δίδεται στον ιδιοκτήτη σε περίπτωση μη καταβολής ενοικίων σε αυτόν.

παρ. 6

Τέλος, προτείνεται στην παρ. 6 να προστεθεί ως γ) *να μην έχει γίνει δεκτό από την Α.Α.Δ.Ε. αίτημα του εκμισθωτή για αναβολή φορολόγησης μισθωμάτων του προηγούμενου έτους που δεν καταβλήθηκαν από το μισθωτή.*

ΜΕΡΟΣ Η

ΛΟΙΠΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Άρθρο 88 – Παράταση εφαρμογής του μηχανισμού επιστροφών (clawback) φαρμακευτικής δαπάνης και δαπάνης υπηρεσιών υγείας

Η πρόβλεψη επιστροφών σε περίπτωση υπέρβασης δαπανών ή μη συμμόρφωσης μπορεί να είναι χρήσιμο εργαλείο δημοσιονομικής ευθύνης. Ωστόσο, η ΟΚΕ σημειώνει ότι η οριζόντια εφαρμογή του clawback μπορεί να έχει δυσανάλογο αντίκτυπο στις μικρές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται —ειδικά στον τομέα της υγείας (π.χ. μικρά διαγνωστικά, φαρμακεία)— ή σε τοπικούς αναδόχους με περιορισμένα περιθώρια κόστους. Σε πολλές περιπτώσεις, οι καθυστερήσεις και υπερβάσεις δεν οφείλονται στον ίδιο τον πάροχο, αλλά σε αβεβαιότητες εκτέλεσης ή διοικητικές αστοχίες.

Προτείνεται επομένως να εξεταστεί:

- ο εάν το μέτρο μπορεί να εφαρμόζεται αναλογικά και τεκμηριωμένα,
- ο με εξαιρέσεις ή ηπιότερους μηχανισμούς για μικρούς παρόχους ή ειδικές κατηγορίες υπηρεσιών,

- και με πρόβλεψη δικαιώματος ενδικοφανούς προσφυγής πριν την επιβολή.

Διαφορετικά, η απειλή επιστροφών ενδέχεται να λειτουργήσει αποτρεπτικά για τις ΜμΕ, περιορίζοντας την ποικιλία και γεωγραφική κάλυψη των παρεχόμενων υπηρεσιών μέσω ΠΔΕ.